

OZIQ-OVQAT KORXONASI ISHCHILARINING REPRODUKTIV SALOMATLIK HOLATINI BAHOLASH

*Kasimova Dilfuza Abrarovna¹
Kenjayeva Gulshoda Adham qizi²*

Toshkent davlat tibbiyot universiteti dotsenti¹

Toshkent davlat tibbiyot universiteti Jamoat

sogʻligʻni saqlash maktabi magistranti²

Tadqiqotning dolzarbligi. Oziq-ovqat sanoati korxonalarida mehnat qiluvchi ishchilar ishlab chiqarish jarayonida kimyoviy, biologik va fizik zararli omillar taʼsiriga uchraydi. Ushbu omillar erkak va ayol ishchilarning reproduktiv salomatligiga salbiy taʼsir koʻrsatib, bepushtlik, homiladorlik asoratlari, gormonal buzilishlar va perinatal xavflarning ortishiga sabab boʻlishi mumkin. Reproktiv salomatlikni muhofaza qilish sogʻlom avlodni shakllantirish va jamoat salomatligini taʼminlashda muhim ahamiyatga ega boʻlib, ushbu yoʻnalishda tizimli baholash oʻtkazish dolzarb hisoblanadi.

Tadqiqotning maqsadi. Oziq-ovqat korxonalarida ishlovchi ishchilarning reproduktiv salomatlik holatini kompleks baholash hamda ishlab chiqarish omillarining ushbu jarayonga taʼsirini aniqlash asosida profilaktik chora-tadbirlarni takomillashtirish boʻyicha ilmiy asoslangan takliflar ishlab chiqish.

Tadqiqotning obʼekti va predmeti. Tadqiqot obʼekti — oziq-ovqat korxonalarida faoliyat yuritayotgan ishchilarning reproduktiv salomatligi. Tadqiqot predmeti — reproduktiv salomatlik holatini baholash koʻrsatkichlari, xavf omillari va ularni kamaytirish mexanizmlari.

Tadqiqot usullari. Tadqiqotda tahliliy, statistik, sotsiologik soʻrov, tibbiy koʻrik va taqqoslash usullaridan foydalanildi.

Tadqiqot natijalari. Tadqiqot davomida oziq-ovqat korxonasi ishchilarining reproduktiv salomatlik holati baholanib, ishlab chiqarish sharoitlari bilan bogʻliq asosiy xavf omillari aniqlandi. Erkak va ayol ishchilar oʻrtasida reproduktiv salomatlikka oid muammolarning uchrash darajasi tahlil qilindi. Olingan natijalar reproduktiv salomatlikni muhofaza qilishga qaratilgan profilaktik dasturlarni kuchaytirish zarurligini koʻrsatdi.

Xulosa. Oziq-ovqat korxonasi ishchilarining reproduktiv salomatlik holatini baholash ishlab chiqarish xavfsizligini taʼminlash, mehnat unumdorligini oshirish va sogʻlom avlodni shakllantirishda muhim ahamiyatga ega. Reproktiv salomatlikni muhofaza qilishga qaratilgan kompleks tibbiy-profilaktik tadbirlarni joriy etish ushbu sohadagi ustuvor vazifalardan biri hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar roʻyxati

1. World Health Organization (WHO). Reproductive health indicators: Guidelines for their generation, interpretation and analysis. Geneva: WHO; 2006.
2. World Health Organization. Occupational health: A manual for primary health care workers. Geneva: WHO; 2011.
3. Bonde J.P.E., Flachs E.M., Rimborg S., et al. Occupational causes of male infertility. *Lancet*. 2016;387(10029):184–192.
4. Figà-Talamanca I. Occupational risk factors and reproductive health of workers. *Occupational Medicine*. 2006;56(8):521–531.
5. Sharpe R.M., Skakkebaek N.E. Male reproductive disorders and environmental factors. *Endocrine Reviews*. 2008;29(2):234–269.
6. Messing K., Östlin P. Gender equality, work and health: A review of the evidence. World Health Organization. 2006.
7. LaDou J. *Current Occupational and Environmental Medicine*. 5th ed. New York: McGraw-Hill; 2014.
8. International Labour Organization (ILO). Safety and health in the food and drink industries. Geneva: ILO; 2008.
9. Akinwale O.P., et al. Workplace exposure and reproductive health outcomes among industrial workers. *Journal of Occupational Health*. 2015;57(3):223–230.
10. Chen X., Wang Y., Zhou J. Occupational hazards and reproductive health among food industry workers. *Industrial Health*. 2017;55(4):301–309.